

O‘zbekiston
Metama'lumot
Ish haqi / mehnat daromadlari

Ishlab chiqilgan sana: 29.03.2019 yil

Oxirgi yangilangan sana: 23.09.2021 yil

0. Asoslar

0.1 Qonuniy asoslar

0.1.1 Statistik ma'lumotlarni yig'ish, qayta ishlash va tarqatish uchun javobgarlik

O‘zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo‘mitasi

Davlat statistika qo‘mitasi 2021-yil 11-avgustda qabul qilingan “Rasmiy statistika to‘g‘risida”gi O‘zbekiston Respublikasi [Qonuniga](#) muvofiq mustaqil ravishda o‘z faoliyatini yuritadi.

Ushbu Qonunning rasmiy statistika sohasidagi munosabatlarni tartibga soladi. Qonunning amal qilishi rasmiy statistikani tayyorlovchilarga va undan foydalanuvchilarga, respondentlarga hamda ma'muriy ma'lumotlarni yetkazib beruvchilarga, shuningdek ular o‘rtasida yuzaga keladigan, rasmiy statistikani tayyorlash, tarqatish va muvofiqlashtirish bilan bog‘liq bo‘lgan munosabatlarga nisbatan tatbiq etiladi.

2017-yil 2-sentyabrda tasdiqlangan va Davlat statistika qo‘mitasining vakolatlari, funktsiyalari va tarkibini aniqlab beradigan “O‘zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo‘mitasi to‘g‘risida [Nizom](#)”ga muvofiq Davlat statistika qo‘mitasi milliy statistika tizimini muvofiqlashtirish, monitoring va nazorat qilishga mas‘ul, shuningdek ma'lumotlarni yig'ish, qayta ishlash, tahlil qilish va tarqatish bo'yicha asosiy organ bo'lib hisoblanadi. Shu bilan birga, xalqaro standartlarga mos yagona statistika uslubi bilan ta'minlash vazifalarini bajaradi.

Rasmiy statistika to‘g‘risidagi Qonunning 14-moddasiga muvofiq davlat statistika organlari quyidagi huquqlarga ega:

- davlat va xo‘jalik boshqaruvi organlaridan, fuqarolarning o‘zini o‘zi boshqarish organlaridan, banklardan hamda boshqa tashkilotlardan statistika kuzatuv shakllarini olish va statistika kuzatuv ma'lumotlaridan statistika maqsadlarida foydalanish;
- statistik birliklar faoliyatining statistika kuzatuvlarini o‘tkazish va olingan birlamchi ma'lumotlardan statistika maqsadlarida foydalanish;
- jismoniy shaxs bo‘lgan respondentlarni statistika kuzatuvlarida ishtirok etganligi uchun rag‘batlantirishni amalga oshirish;
- davlat va xo‘jalik boshqaruvi organlaridan, shuningdek boshqa tashkilotlardan statistika dasturlarini bajarish uchun zarur bo‘lgan axborotni so‘rash hamda olish;
- rasmiy statistikani tayyorlash uchun zarur bo‘lgan statistika ma'lumotlarini yig'ishga jismoniy va yuridik shaxslarni qonunchilikka muvofiq shartnoma asosida jalb etish;
- statistika ma'lumotlarini yig'ish, ularga ishlov berish, ularni umumlashtirish, tahlil qilish, tarqatish va saqlashning zamonaviy usullari va vositalaridan foydalanish hamda ularni milliy statistika tizimiga joriy etish;

- statistika ma'lumotlarini taqdim etish bilan bog'liq qoidabuzarliklar aniqlangan taqdirda, ularni bartaraf etish haqida ko'rsatmalar berish va statistika ma'lumotlariga tegishli tuzatishlar kiritish;
- statistika hisobotlarini taqdim etish tartibini buzgan mansabdor shaxslarga nisbatan ma'muriy jazo choralarini qonunga muvofiq o'z vakolatlari doirasida qo'llash.

2017-yil 12-sentyabrdagi O'zbekiston Respublikasi Prezidentining F-5054-son farmoyishiga muvofiq, mamlakatdagi iqtisodiy va moliyaviy ma'lumotlar Xalqaro Valyuta Fondining kengaytirilgan umumiy ma'lumotlar tarqatish tizimi (k-MTUT)ga to'g'ri kelishi va uning doirasida muvofiqlashtirilishi kerak.

0.1.2 Ma'lumot ishlab chiqaruvchi tashkilotlar o'rtasida ma'lumotlar almashinuvi va muvofiqlashtirish

O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi

"Rasmiy statistika to'g'risida"gi Qonunning 11-moddasiga asosan rasmiy statistikani tayyorlovchilar statistika ma'lumotlarini ishlab chiqishda xalqaro darajada tavsiya etiladigan tushunchalarga, tasniflarga va uslubiyatga amal qiladi.

Vakolatli davlat organi rasmiy statistikaning boshqa tayyorlovchilarining faoliyatini statistika dasturlari doirasida muvofiqlashtiradi.

Rasmiy statistikani tayyorlovchilar statistika ma'lumotlarini tayyorlash uslubiyatini o'z vakolatlari doirasida muvofiqlashtiradi.

Rasmiy statistikaning boshqa tayyorlovchilarining statistika uslubiyatlarida xalqaro tavsiyalarga nomuvofiqlik aniqlangan taqdirda vakolatli davlat organi statistika uslubiyatlari auditi yakunlariga ko'ra ushbu tayyorlovchilarga ijro etilishi majburiy bo'lgan taqdimnomalar kiritish huquqiga ega.

Milliy statistika tizimiga kiruvchi rasmiy statistikaning boshqa tayyorlovchilari tomonidan statistika ma'lumotlarini shakllantirish va vakolatli davlat organi bilan axborot almashinuvini ta'minlash uchun mas'ul bo'lgan bo'linmalar tashkil etiladi.

Rasmiy statistikani tayyorlovchilar hamda ma'muriy ma'lumotlarni yetkazib beruvchilar o'zlarida mavjud bo'lgan statistika ma'lumotlarini va (yoki) ma'muriy ma'lumotlarni vakolatli davlat organiga statistika dasturlarida belgilangan tartibda va muddatlarda bepul taqdim etadi.

"Rasmiy statistika to'g'risida"gi Qonunning 10-moddasiga asosan, Statistika kengashi vakolatli davlat organi huzuridagi rasmiy statistikaning rivojlantirilishi, faoliyat ko'rsatishi va muvofiqlashtirilishi masalalari bo'yicha kollegial maslahat organidir.

Statistika kengashining tarkibi davlat boshqaruvi organlarining, ilmiy-tadqiqot tashkilotlarining, nodavlat notijorat tashkilotlarining vakillari, shuningdek statistika bo'yicha milliy ekspertlar orasidan tuziladi.

0.1.3 Respondentlar individual ma'lumotlarining maxfiyligi

O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi

"Rasmiy statistika to'g'risida"gi Qonunning 27-moddasiga asosan, rasmiy statistikani tayyorlovchilar tasarrufidagi mavjud individual ma'lumotlardan faqat statistika maqsadlarida, jamlanma statistika ma'lumotlarini shakllantirish uchun foydalaniladi.

Davlat organlari, fuqarolarning o'zini o'zi boshqarish organlari va boshqa tashkilotlar, shu jumladan xalqaro tashkilotlar tomonidan individual ma'lumotlardan tergov, nazorat qilish, sud

muhokamasi, ma'muriy qarorlar qabul qilish maqsadida yoki jismoniy va yuridik shaxslarga yoki uy xo'jaliklariga taalluqli boshqa maqsadlarda foydalanilishi mumkin emas.

O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi to'g'risida Nizomda, Davlat statistika qo'mitasi yuridik va jismoniy shaxslarning, shu jumladan, yakka tartibdagi tadbirkorlar faoliyatining statistika kuzatuvlarini olib borish va olingan ma'lumotlardan statistika maqsadlarida foydalanish huquqiga ega ekanligi hamda olingan statistik ma'lumotlarning maxfiylikini va davlat sirlariga ega bo'lgan statistik ma'lumotlarning himoya qilinishini ta'minlashi belgilab qo'yilgan.

Davlat statistika qo'mitasi xodimlari axloq kodeksiga, shu jumladan maxfiylik printsiplariga rioya qilishlari, o'zlarining vazifalarini bajarishda ularga taqdim etilgan har qanday individual ma'lumotlarni oshkor qilmasliklari kerak.

Ularni lavozimga tayinlash paytida majburiyatlari haqida ma'lumot beriladi. Davlat statistika qo'mitasining har bir xodimi ma'lumotlarni oshkor qilmaslik majburiyatini o'z ichiga olgan shartnomaga qo'l qo'yishi shart.

0.1.4 Statistika hisobotlarni taqdim etish

O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi

"Rasmiy statistika to'g'risida"gi Qonunning 14-moddasiga asosan, davlat statistika organlari davlat va xo'jalik boshqaruvi organlaridan, fuqarolarning o'zini o'zi boshqarish organlaridan, banklardan hamda boshqa tashkilotlardan statistika kuzatuv shakllarini olish huquqiga ega. O'zbekiston Respublikasining Ma'muriy javobgarlik to'g'risidagi [kodeksining](#) 215-moddasiga muvofiq mansabdor shaxslarning statistika kuzatuvini olib borish uchun zarur bo'lgan hisobot va boshqa ma'lumotlarni taqdim etmaslikda ifodalangan statistika hisobotlarini taqdim etish tartibini buzishi, hisobot ma'lumotlarini buzib ko'rsatishi yoki hisobotlarni taqdim etish muddatlarini buzishi bazaviy hisoblash miqdorining yetti baravaridan o'n baravarigacha miqdorda jarima solishga sabab bo'ladi.

"Rasmiy statistika to'g'risida"gi Qonunning 16-moddasiga asosan, Statistika dasturlariga binoan statistika kuzatuvlarini o'tkazish chog'ida respondentlar rasmiy statistikani tayyorlovchilarga ishonchli va to'liq ma'lumotlarni rasmiy statistikani tayyorlovchi tomonidan belgilangan tartibda va muddatlarda bepul taqdim etishi shart.

0.2 Resurslar

0.2.1 Kadrlar, moddiy-texnika bazasi, kompyuter vositalari va moliyalashtirish

Respublika miqyosida ish haqi bo'yicha ma'lumotlarni shakllantirishni Demografiya va mehnat statistikasi Boshqarmasi, Mehnat resurslari balansi, bandlik va mehnatga haq to'lash ko'rsatkichlarini shakllantirish va taxlil etish bo'limi xodimlari amalga oshiradi, shuningdek viloyat darajasidagi ushbu ko'rsatkichlarni viloyat statistika Boshqarmasi demografiya va mehnat statistikasi bo'limlari xodimlari shakllantiradi.

Mehnat resurslari balansi, bandlik va mehnatga haq to'lash ko'rsatkichlarini shakllantirish va taxlil etish bo'limida 7 ta xodim, viloyat boshqarmalari demografiya va mehnat bo'limlarida o'rtacha 5 tadan xodim ishlaydi.

Umuman ish haqi bo'yicha statistik ma'lumotlarni shakllantirish bo'yicha qo'yilgan topshiriqlarni bajarish uchun xodimlar soni yetarli, xodimlar saqlash va ko'nikmalarni rivojlantirish bo'yicha qo'yilgan topshiriqlarni bajarishni ta'minlaydi.

Hamma xodimlar oliy ma'lumotga ega. Davlat statistika qo'mitasi huzuridagi Kadrlar malakasini oshirish va statistik tadqiqotlar institutida doimiy 2 yilda 1 marta xodimlarni o'qitish ishdagi ko'nikmalarini qo'llab-quvvatlashga va rivojlantirishga yordam beradi.

Har bir ish o'rni lokal tarmoqqa ulangan, shaxsiy kompyuter bilan ta'minlangan. Programma ta'minoti davriy yangilanadi, qo'yilgan va yuzaga kelishi mumkin bo'lgan masalaga javob beradi. Beriladigan moliyaviy manba statistika dasturida ko'rsatilgan mehnat statistikasi qismi bo'yicha ishlarni bajarish uchun yetarli.

1. Beg'arazlik

1.1 Kasbiy mahorat

1.1.1 Statistikaning xolisligi

O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi

"Rasmiy statistika to'g'risida"gi Qonunining 6-moddasiga asosan, rasmiy statistikasining asosiy printsiplari, jumladan beg'arazlik va xolislik hisoblanadi.

"Rasmiy statistika to'g'risida"gi Qonunining 13-moddasiga asosan, Davlat organlari, boshqa tashkilotlar va ularning mansabdor shaxslari davlat statistika organlarining ushbu Qonunga muvofiq amalga oshirilayotgan faoliyatiga aralashishga haqli emas.

Hududiy statistika boshqarmalari, tumanlarning (shaharlarning) statistika bo'limlari mahalliy davlat hokimiyati organlaridan mustaqil bo'lib, bevosita vakolatli davlat organiga bo'ysunadi.

Mazkur statistik ma'lumotni ishlab chiqishda boshqa davlat organlarining aralashishiga yo'l qo'yilmagan va kasbiy mustaqillik to'liq ta'minlangan.

Kadrlarni tanlab olish va ularni yuqori lavozimlarga tayinlashda, ularning statistika sohasida tajribasi va kasbiy malakasi e'tiborga olinadi. Boshqarma xodimlari malakasini oshirish Davlat statistika qo'mitasi huzuridagi Kadrlar malakasini oshirish va statistik tadqiqotlar instituti tomonidan tashkil etiladigan o'quv kurslarida hamda xalqaro tashkilotlar tomonidan tashkil etiladigan o'quv kurslari, o'quv-amaliy seminarlarda ishtirokini ta'minlash orqali ta'minlanadi. Boshqarma xodimlari Kadrlar malakasini oshirish va statistik tadqiqotlar institutida tashkil etilgan o'quv kurslarida ma'ruzalar bilan ishtirok etadi. Ommaviy axborot vositalarida Boshqarma xodimlarining ilmiy maqolalarini e'lon qilib borish tashkil etilgan.

1.1.2 Manbalar, uslublar va tarqatish usullarini tanlash

O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi

"Rasmiy statistika to'g'risida"gi Qonunning 33-moddasiga muvofiq:

Rasmiy statistikani tayyorlovchilar rasmiy statistikaning sifatini doimiy asosda baholab boradi. Sifat kafolatini ta'minlash uchun rasmiy statistika rasmiy statistikaning qamrovi, tushunchalari, statistik birliklari va tasniflariga taalluqli umumiy prinsiplar hamda usullar asosida tayyorlanadi va tarqatiladi.

Rasmiy statistikani tayyorlovchilar rasmiy statistikaning sifatini yaxshilash maqsadida ma'lumotlarni tahlil etish va tahrir qilish, turli manbalardan olingan ma'lumotlarni birlashtirish, ma'lumotlarni statistika maqsadlarida bir-biriga bog'lashni va solishtirishni amalga oshirish hamda baholashning statistik usullaridan foydalanish huquqiga ega.

Rasmiy statistikani tayyorlovchilar tayyorlash jarayonida foydalaniladigan manbalar va usullarni,

shuningdek yakuniy ma'lumotlar to'plamlarini hujjatlashtirib boradi. Rasmiy statistikadan foydalanuvchilar statistika ma'lumotlarining manbalari va ularni tayyorlash usullari hamda rasmiy statistika ma'lumotlarining sifati to'g'risida metama'lumotlar yordamida xabardor qilinadi.

1.1.3 Statistika ma'lumotlarni noto'g'ri talqin qilish yoki undan noto'g'ri foydalanish bo'yicha sharh

O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi

O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi to'g'risidagi Nizomda (15-band) Davlat statistika qo'mitasi rasmiy statistik ma'lumotlardan noto'g'ri foydalanish va talqin qilish holatlarini ko'rib chiqish hamda ular bo'yicha tushuntirishlar berish huquqiga ega ekanligi belgilab qo'yilgan.

Unga ko'ra, Davlat statistika qo'mitasi statistik ma'lumotlarni noto'g'ri talqin qilish va statistik ma'lumotlardan noto'g'ri foydalanilganda o'z izohini berishi mumkin.

1.2 Shaffoflik

1.2.1 Statistika ma'lumotlarni yig'ish, qayta ishlash va tarqatish qoidalari va tartibining oshkoraligi

O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi

"Rasmiy statistika to'g'risida"gi Qonunning 6-moddasiga binoan, rasmiy statistikaning asosiy printsiplari tushunarlik va shaffoflik. Statistika ma'lumotlarni yig'ish, qayta ishlash va tarqatish bo'yicha shartlar O'zbekiston Respublikasining statistikaga oid qonun hujjatlarida keltirilgan. Ushbu qonunchilik choralari veb-saytga joylashtirilgan va jamoatchilikni ular bilan tanishish imkoniyati mavjud. "Rasmiy statistika to'g'risida"gi Qonun va statistik ma'lumotlarni ishlab chiqish va tarqatish muddatlari aniq ko'rsatilgan statistika dasturi Qo'mita rasmiy veb-saytiga (www.stat.uz) joylashtirilgan. Qonun Oliy Majlis byulletenida, normativ-huquqiy hujjatlar bazasi (norma), shuningdek Adliya vazirligining www.lex.uz manzilida joylashgan ma'lumotlar bazasida ham mavjud. Statistika ma'lumotlarni shakllantirish uchun respondentlar tomonidan taqdim etiladigan statistika hisoboti shakllari Qo'mita rasmiy veb-saytida foydalanuvchilar uchun oldindan e'lon qilinadi.

1.2.2 Hukumatning statistik ma'lumotlar e'lon qilinishidan oldin ko'rishning ichki imkoniyati

O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi

Hukumat Davlat statistika qo'mitasi tomonidan tayyorlangan statistik ma'lumotlarni ularni e'lon qilish vaqtidan oldin ko'rish imkoniyatiga ega emas. Statistika ma'lumotlarni tarqatishda davlat statistika organlari mustaqildir. Davlat organlarining aralashuviga yo'l qo'yilmaydi ("Rasmiy statistika to'g'risida"gi Qonunning 13-moddasi). Faqat Qo'mita raisi, uning o'rinbosarlari va mas'ul xodimlar statistik ma'lumotlar e'lon qilinishidan oldin ularni ko'ra oladi.

1.2.3 Statistika ma'lumotlarning atributlari (belgilari)

O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi

Jamoatchilikka e'lon qilinayotgan bosma statistik nashrlar, axborotnomalar, ommaviy axborot vositalarida berilayotgan ma'lumotlarning Davlat statistika qo'mitasi tomonidan ishlab chiqilganligi uning logotipi va izohlari orqali aniq belgilanadi.

1.2.4 Uslubiyatlar, ma'lumotlar manbasi va statistik usullardagi asosiy o'zgarishlar haqida oldindan xabardor qilish

O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi

Yangi uslubiyatga o'tishdan, mavjud uslubiyatlar va usullarga sezilarli o'zgartirishlar kiritishdan oldin Davlat statistika qo'mitasi jamoatchilikni oldindan xabardor qiladi. Davlat statistika qo'mitasi o'z rasmiy veb-saytida foydalanuvchilarni qanday o'zgarishlar kutayotganini tushuntiruvchi tegishli uslubiy ko'rsatmalarni joylashtiradi. Maqolalar, yangiliklar va matbuot anjumanlarida kutilayotgan o'zgarishlar jamoatchilikka yetkaziladi.

1.3. Axloq me'yorlari

1.3.1 Xodimlarning axloq me'yorlari bo'yicha ko'rsatmalar

O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi

Davlat statistika qo'mitasi xodimlari uchun Odob-axloq qoidalari tasdiqlangan. Ular axloq kodeksiga, shu jumladan maxfiylik printsiplariga rioya qilishlari, o'zlarining vazifalarini bajarishda ularga taqdim etilgan har qanday ma'lumotlarni oshkor qilmasligi kerak. Ular lavozimga tayinlanayotganda ushbu majburiyatlar haqida tushuntirishlar beriladi. Davlat statistika qo'mitasi xodimi individual ma'lumotlarni oshkor qilmaslik majburiyatini olgan shartnoma tuzishi shart.

2. Uslubiyat

2.1 Konsepsiya va tushunchalar

2.1.1 Konsepsiya va tushunchalar

Bandlik bo'yicha konsepsiya va ta'riflar Xalqaro mehnat tashkiloti (XMT) standartiga asoslangan.

Metodologiya quyidagi xujjatlarga asoslangan:

- Xalqaro mehnat tashkilotining bosh konferensiyasida qabul qilingan Bitim 1985 yil mehnat statistikasi to'g'risida (№160) va Tavsiyalar 1985 yil mehnat statistikasi to'g'risida (№170).
- Mehnat statistikalarning 11-Xalqaro Konferensiyasida qabul qilingan "Ishchi kuchi xarajatlariga bag'ishlangan Rezolyusiyasi" (1966 yil, oktabr);
- Mehnat statistikalarning 12-Xalqaro Konferensiyasida qabul qilingan "Ish haqi statistikasining integratsiyalashgan tizimiga bag'ishlangan Rezolyusiyasi" (1973 yil, oktabr);
- "Iqtisodiyotda ish haqini baholash bo'yicha uslubiy Nizomni tasdiqlash to'g'risida" O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi 4 may 2018 y. 13-sonli Qarori.

Bundan tashqari, mehnatga haq to'lash va o'rtacha ish haqini hisoblash MHT-93 prinsiplariga asoslangan.

Nominal hisoblangan ish haqi - ish beruvchining ma'lum bir vaqt (soat, oy, yil) davomida ishlab chiqarilgan mahsulot (ishlar bajarilgani yoki xizmat ko'rsatilganligi) uchun hisoblangan amaldagi

qonunlarga muvofiq soliq va boshqa to'lovlarni o'z ichiga olgan naqd pul shaklida jismoniy shaxslarga hisoblangan mehnatga haq to'lash tarzidagi daromadlar nachislenные доходы fizicheskix lis v vide oplatы truda v denejnoj forme, vklyuchayushie v sebya nalogi i drugie vyrplatы v sootvetstvii s deystvuyushimi zakonodatelnymi aktami, rasschitannye rabotodatelem za proizvedennuyu produkciyu (vypolnennuyu rabotu ili okazannuyu uslugu) rabotnikom v opredelennyy period vremeni (chas, mesyas, god).

Nominal hisoblangan ish haqi daromad solig'i va qonunda ko'rsatilgan boshqa ushlanmalar olib tashlanmagan holatdagi ko'rinishda bo'ladi, ya'ni brutto.

O'rtacha oylik nominal hisoblangan ish haqi yuridik shaxslarda ishlovchi xodimlarga hisoblangan mehnatga haq to'lash tarzidagi daromadlarni (daromad solig'i va majburiy sug'urta badallarini qo'shgan holda) yuridik shaxslarda ishlovchi xodimlar soniga va oylar soniga bo'lish orqali aniqlanadi.

Real ish haqi – joriy davrda ish haqi uchun sotib olinishi mumkin bo'lgan to'lovlar va xizmatlar hajmini bazaviy davr bahosiga qarab belgilaydi.

Real ish haqi nominal hisoblangan ish haqining iste'mol narxlari indeksiga nisbatan hisoblanadi.

“Ish haqi” tushunchasi o'z ichiga barcha ko'rinishdagi (shuningdek, turli mukofotlar, qo'shimcha haq, ustamalar va ijtimoiy imtiyozlar), pul shaklida hisoblangan (moliyalashtirish mabasidan qat'iy nazar), shuningdek qonun hujjatlaridan kelib chiqqan holda ishlanmagan vaqt uchun xodimlarga hisoblangan pul to'lovlari (yillik ta'til, bayramlar uchun va boshqalar)ni oladi.

Mehnatga haq to'lash ko'rinishidagi daromadlar, ish beruvchi va xodim o'rtasidagi mehnat shartnomasi asosida mehnat munosabatlariga kirishgan jismoniy shaxsga hisoblangan va to'langan to'lovlar.

Rag'batlantirish ko'rinishidagi to'lovlar, yillik ish yakunlari bo'yicha mukofotlar, yuridik shaxsning mukofotlash to'g'risidagi qoidasida nazarda tutilgan rag'batlantirish xususiyatiga ega to'lovlar, kasb mahorati, murabbiylik uchun tarif stavkalariga va maoshlarga ustamalar, ta'tilga qo'shimcha haqlar, ko'p yil ishlaganlik uchun pul mukofoti va to'lovlar, ratsionalizatorlik taklifi uchun to'lov, mehnat natijalari bilan bog'liq bo'lmagan bir yo'la beriladigan mukofotlar.

Kompensatsiya to'lovlari (kompensatsiya)

Ishlanmagan vaqt uchun haq to'lash

2.2 Statistik qamrov

2.2.1 Statistik qamrov

2.2.1.1 Ma'lumotlarning statistik qamrovi

Ma'lumotlarning geografik qamrovi o'z ichiga Qoraqalpog'iston Respublikasi, 12 ta viloyat va Toshkent shahrini oladi.

Tarmoqlar qamrovi: Barcha iqtisodiy faoliyat turlari iqtisodiy faoliyat turlari klassifikatoriga muvofiq IFUT 2 (NACE 2).

Kasbiy qamrov: Barcha kasblar.

Aholi qamrovi: Korxonalar va tashkilotlarga yoshidan qat'iy nazar bir va undan ko'p kunga doimiy, vaqtinchalik va mavsumiy qabul qilingan xodimlar.

Institutsional qamrov: Ish haqi bo'yicha oylik va choraklik ma'lumotlar kichik tadbirkorlik sub'ektlaridan tashqari barcha tashkilotlarni qamrab oladi. Ish haqi bo'yicha yillik ma'lumotlar barcha tashkilotlarni o'z ichiga qamrab oladi.

Mavzu bo'yicha qamrov: Ma'lumotlar quyidagilarni o'z ichiga oladi:

- choraklik ma'lumotlar: iqtisodiy faoliyat turlari bo'yicha guruhlanadi;

- yillik ma'lumotlar: iqtisodiy faoliyat turlari, shahar va qishloq joylari bo'yicha guruhlanadi.

2.2.1.2 Statistik qamrovdan istisnolar

Oylik ish haqi to'g'risidagi ma'lumotlar kichik tadbirkorlik sub'ektlaridan tashqari barcha tashkilotlarni qamrab oladi.

2.2.1.3 Aniqlanmagan faoliyat

Ro'yxatga olinmagan faoliyat turlari kuzatilmaydi.

2.3 Tasniflash/sectorlar bo'yicha taqsimlash

2.3.1 Tasniflash/sectorlar bo'yicha taqsimlash

Tasniflash: 2016 yilgacha milliy klassifikator bo'yicha tasniflash olib borilgan, 2017 yil 1 yanvardan Umumdavlat iqtisodiy faoliya turlari klassifikatoriga muvofiq IFUT 2 (NACE 2).

Shuningdek ish haqi ma'lumotlari Respublika hududlari bo'yicha jamlanadi

2.4 Hisobga olish asoslari

2.4.1 Baholash

O'rtacha oylik ish haqi milliy valyuta birligi-o'zbek so'mida hisoblanadi.

Xorijiy valyutada hisoblangan ish haqi O'zbekiston Respublikasi Markaziy Bankining xorijiy valyutaning so'mga nisbatan kurslariga ko'ra qayta hisoblanadi.

2.4.2 Hisobga olish asosi

O'rtacha ish haqi bo'yicha ma'lumotlar oylik va yil boshidan davrlarga hisoblanadi.

2.4.3 Yalpi/sof ko'rsatkichlarni hisoblash tartib-taomillari

XMT tavsiyalariga ko'ra o'rtacha ish haqi darajasi (o'rtacha oylik va o'rtacha yillik) jami hisoblangan mehnatga haq to'lash tarzidagi daromadlarni xodimlar soniga va oylar soniga bo'lish bilan aniqlanadi:

O'rtacha oylik nominal hisoblangan ish haqi jami xodimlarga hisoblangan mehnatga haq to'lash tarzidagi daromadlarni (tashqi o'rindoshlar va fuqarolik-huquqiy tarzda tuzilgan shartnomalar asosida ishlovchi xodimlarni qo'shgan holda) o'rtacha ish haqi hisoblash uchun qabul qilingan xodimlar soniga va tegishli hisobot davri oylari soniga bo'lish yo'li bilan aniqlanadi.

O'rtacha oylik nominal hisoblangan ish haqi indeksi bitta xodimga hisoblangan o'rtacha oylik nominal ish haqining o'tgan davrlarga nisbatan o'zgarishi aks ettiriladi.

Real ish haqi indeksi o'rtacha oylik nominal hisoblangan ish haqini shu davr uchun tovar va xizmatlar uchun iste'mol narxlar indeksiga bo'lish yo'li bilan aniqlanadi.

3. Aniqlilik va ishonchlilik

3.1 Birlamchi ma'lumotlar

3.1.1 Birlamchi ma'lumotlarni yig'ish asoslari

Ma'lumot manbalari: Dastlabki ma'lumot oylik va yillik davriylik bilan mulkchilik shaklidan qat'iy nazar, barcha xo'jalik yurituvchi sub'ektlardan olinadi. Ma'lumotlarni yig'ish: Dastlabki ma'lumotlarning to'plami korporativ statistikaga asoslangan milliy sharoitning xususiyatlarini hisobga olgan holda ma'lumotlar yig'ishning keng qamrovli dasturlari dorasida amalga oshiriladi. Mehnat ko'rsatkichlari bo'lgan xodimlar soni va mehnatga haq to'lash tarzidagi daromadlar bo'yicha dastlabki ma'lumotlarni yig'ish davlat statistika kuzatuv asosida amalga oshiriladi.

Kichik biznes sub'ektlari, nodavlat notijorat tashkilotlari, fermer xo'jaliklari mehnat ko'rsatkichlari mavjud yillik statistika hisobotlarini taqdim etadilar.

Yuqoridagilarga kirmaydigan yuridik shaxslar choraklik statistika hisobotini taqdim etadilar.

Yillik yig'ma ma'lumotlar 25 mayda tayyor bo'ladi.

3.1.2 Birlamchi ma'lumotlarning ta'rifi, qamrovi, tasniflari, baholanishi va hisobga olish davri

Statistik qamrov, klassifikatsiya, baholash va boshlang'ich ma'lumotlarni hisobga olish davri talab qilinadigan ta'riflar parametriga yetarli darajada yaqin keladi.

O'zbekiston Respublikasi qonun hujjatlariga ko'ra o'rtacha oylik nominal hisoblangan ish haqi o'z ichiga xodimlarga hisoblangan pul ko'rinishidagi quyidagi to'lovlarni oladi:

ish beruvchi bilan mehnatga oid munosabatlarda bo'lgan va tuzilgan mehnat shartnomasiga (kontraktiga) muvofiq ishlarni bajarayotgan jismoniy shaxslarga hisoblanadigan va to'lanadigan barcha to'lovlar;

mehnatga haq to'lash tarzidagi daromadlar rag'batlantirish ko'rinishidagi to'lovlar, yillik ish yakunlari bo'yicha mukofotlar, yuridik shaxsning mukofotlash to'g'risidagi qoidasida nazarda tutilgan rag'batlantirish xususiyatiga ega to'lovlar, kasb mahorati, murabbiylik uchun tarif stavkalariga va maoshlarga ustamalar, ta'tilga qo'shimcha haqlar, ko'p yil ishlaganlik uchun pul mukofoti va to'lovlar, ratsionalizatorlik taklifi uchun to'lov, mehnat natijalari bilan bog'liq bo'lmagan bir yo'la beriladigan mukofotlar;

kompensatsiya to'lovlari (kompensatsiya);

ishlanmagan vaqt uchun haq to'lash.

3.1.3 Birlamchi ma'lumotlarning o'z vaqtida tayyor bo'lishi

Ma'lumotlarni yig'ish dasturi ularni o'z vaqtida olishni ta'minlaydi.

Statistika dasturida belgilangan muddatda davlat statistika qo'mitasi ma'lumotlarni har chorak yakuni bo'yicha jami respublika bo'yicha, viloyatlar kesimida va iqtisodiy faoliyat turlari bo'yicha ishlab chiqadi.

O'rtacha ish haqi ma'lumotlari choraklik va yillik statistika hisobotlariga asosan shakllantiriladi.

Choraklik: o'rtacha oylik ish haqi to'g'risidagi ma'lumotlar hisobot davridan keyingi 55 kun ichida shakllantiriladi.

Yillik: yillik ish haqi to'g'risidagi ma'lumotlar keyingi yilning 25 mayiga shakllantiriladi.

3.2 Birlamchi ma'lumotlarni baholash

3.2.1 Birlamchi ma'lumotlarni baholash

Chiquvchi ma'lumotlarni baholash choraklik davriylikda har bir iqtisodiy faoliyat turi va iqtisodiyot sektorlari bo'yicha amalga oshiriladi. Baholash natijalari statistika jarayonlarida kuzatiladi va hisobga olinadi.

Bundan tashqari, tashkilotlardan olinayotgan ma'lumotlar mantiqiy va arifmetik nazorat qilish predmeti bo'lib hisoblanadi.

3.3 Statistik usullar

3.3.1 Birlamchi ma'lumotlar bilan ishlashda statistik usullar

Statistik jarayonlardagi foydalanilayotgan usullar ma'lumotlarni qayta ishlashdagi xatoni kamaytirishga imkon beradi.

Respublika va hududlar va boshqa taksonomik birliklar bo'yicha, iqtisodiy faoliyat turi, iqtisodiyot sektorlari va xususiy sektorni qo'shgan holda nominal hisoblangan ish haqi quyidagicha hisoblanadi:

-oylik;

-hisobot davriga o'rtacha oylik.

Jami hududlar (respublika, region, tuman, shahar) bo'yicha oylik ish haqini hisoblash uchun jami xodimlarga (tashqi o'rindoshlar va fuqarolik-huquqiy tarzda tuzilgan shartnomalar asosida ishlovchi xodimlarni qo'shgan holda) pul shaklida hisoblangan mehnatga haq to'lash tarzidagi daromadlar olinadi;

Iqtisodiy faoliyat turlari bo'yicha oylik ish haqini aniqlash uchun ichki o'rindoshlarni qo'shgan holda, mehnat daftarchalari mavjud bo'lgan jismoniy shaxslarga hisoblangan mehnatga haq to'lash tarzidagi daromadlar olinadi.

Jami hududlar (respublika, region, tuman, shahar) bo'yicha davr uchun ish haqini hisoblash uchun jami xodimlarga (tashqi o'rindoshlar va fuqarolik-huquqiy tarzda tuzilgan shartnomalar asosida ishlovchi xodimlarni qo'shgan holda) pul shaklida hisoblangan mehnatga haq to'lash tarzidagi daromadlar olinadi;

Iqtisodiy faoliyat turlari bo'yicha davr uchun ish haqini aniqlash uchun ichki o'rindoshlarni qo'shgan holda, mehnat daftarchalari mavjud bo'lgan jismoniy shaxslarga hisoblangan mehnatga haq to'lash tarzidagi daromadlar olinadi. O'rtacha oylik ish haqini hisoblash uchun olingan ma'lumotlarni tegishli davr oylari soniga bo'linadi.

3.3.2 Boshqa statistik jarayonlar

--

3.4 Ma'lumotlarni taqqoslash

3.4.1 Oraliq natijalarni taqqoslash

Ish haqini choraklik solishtirish choraklik va yillik mehnat hisobotidan so'ng amalga oshiriladi. Hisobot ma'lumotlarining to'g'riligi o'tgan davr ma'lumotlari bilan solishtirish yo'li bilan aniqlanadi.

3.4.2 Oraliq ma'lumotlarni baholash

Yakuniy va oraliq statistik ma'lumotlar muntazam ravishda baholanadi va solishtirib boriladi. Farq mavjud bo'lgan taqdirda ularni bartaraf etish choralari ko'riladi.

3.4.3 Yakuniy statistik ma'lumotlardagi tafovutlar va boshqa nomuvofiqliklarni o'rganish

3.5 Ma'lumotlarni qayta ko'rib chiqish tahlili

3.5.1 Ma'lumotlarni qayta ko'rib chiqishni o'rganish va tahlil qilish

Nashr qilingan barcha mehnatga haq to'lash bo'yicha ma'lumotlar yakuniy bo'lib, qayta ko'rib chiqilmaydi.

4. Amaliy yaroqlilik

4.1 Davriylik va o'z vaqtidaligi

4.1.1 Davriylik

Ish haqi bo'yicha ma'lumotlar har choraklik va yillik shakllantiriladi.

4.1.2 O'z vaqtidaligi

Statistika dasturiga muvofiq o'rtacha oylik nominal hisoblangan ish haqi bo'yicha yakuniy ma'lumotlar keyingi yilning 25 may oyiga tayyorlanadi.

4.2 Qiyosiylik

4.2.1 Ichki qiyosiylik

Statistik ma'lumotlar davriylik, ichki qiyosiylik asosida tavsiflanadi.

4.2.2 Vaqt bo'yicha qiyosiylik

Taqqoslama ma'lumotlar mavjud, 1995 yildan 2016 yilgacha ma'lumotlar milliy klassifikator tarkibida, 2016 yildan so'ng OKED-red.2 tarkibida hisoblab chiqilgan (NACE Rev.2).

4.2.3 Sektorlar va sohalar o'rtasidagi qiyosiylik

O'rtacha ish haqi to'g'risidagi ma'lumotlar statistik hisobot asosida tuziladi, boshqa manbalar qo'llanilmaydi.

4.3 Ma'lumotlarni qayta ko'rib chiqish

4.3.1 Ma'lumotlarni qayta ko'rib chiqish jadvali

Nashr etiladigan ma'lumotlar yakuniy hisoblanadi.

4.3.2 Dastlabki va/yoki qayta ko'rib chiqilgan ma'lumotlarni aynan shu toifasi bo'yicha belgilash

Nashr etiladigan ma'lumotlar yakuniy hisoblanadi.

4.3.3 Ma'lumotlarni qayta ko'rib chiqishni o'rganish va tahlil qilish bo'yicha olingan natijalarni tarqatish

Barcha nashr etiladigan ma'lumotlar yakuniy, ish haqi bo'yicha ma'lumotlar qayta ko'rib chiqilmaydi.

5. Qulayligi

5.1 Ma'lumotlar

5.1.1 Statistik ma'lumotlarni taqdim etish

Ma'lumotlar jami respublika bo'yicha va viloyatlar kesimida, hamda iqtisodiy faoliyat turlari bo'yicha nashr etiladi.

5.1.2 Ma'lumotlarni tarqatish vositalari va shakllari

5.1.2.1 Bosma shaklda – Yangi nashr

Statistik ma'lumotlar bosma shaklda O'zbekiston Respublika Davlat statistika qo'mitasining «O'zbekiston raqamlarda» nashri, hamda «Mehnat bo'yicha asosiy ko'rsatkichlar» byulleteni orqali tarqatiladi.

Bundan tashqari, foydalanuvchilarning talabiga binoan statistik ma'lumotlar taqdim etiladi.

5.1.2.2 Bosma shaklda – Oylik byulletenlar

5.1.2.3 Bosma shaklida – Choraklik byulletenlar

5.1.2.4 Bosma shaklda – Yillik byulletenlar

--

5.1.2.5 Bosma shaklda – Boshqalar

Foydalanuvchilarning so‘rovi bo‘yicha jadvallar.

5.1.2.6 Elektron shaklda - Byulleten yoki nashrlar

O‘zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo‘mitasining rasmiy saytining quyidagi manzilida:
www.stat.uz

5.1.3. Ma’lumotlarni e’lon qilish jadvali

--

5.1.4 Bir vaqtning o‘zida e’lon qilish

--

5.1.5 So‘rov bo‘yicha ma’lumotlarni tarqatish

Foydalanuvchilarning talabiga binoan ma’lumotlar belgilangan tartibda va shaklda taqdim etiladi.

5.2 Metama’lumotlar

5.2.1 Konsepsiyalar, statistik qamrov, tasniflar, hisobga olish asoslari, ma’lumotlar manbasi va statistik usullar to‘g‘risidagi hujjatlar va ma’lumotlarni tarqatish

--

5.3. Foydalanuvchilarga yordam ko‘rsatish

5.3.1 Aloqa bog‘lash bo‘yicha ma’lumotlarni tarqatish

--

9. Rejalar

9.1 Oxirgi

9.1.1 Takomillashtirish rejasi – Oxirgi takomillashtirishlar

Ish xaqi bo‘yicha ishonchli va sifatli ma’lumotlarni olish uchun choraklik mehnat hisoboti takomillashtirildi.

9.2 Umumiy

9.2.1 Takomillashtirish rejasi – Qisqa muddatli

--

9.2.2 Takomillashtirish rejasi – O‘rta muddatli

Kasblar kesimida ish haqi ma’lumotlarini statistika hisobotlarida aks ettirish. Ish haqi xisobi bo‘yicha uslubiy qo‘llanma ishlab chiqish.

9.3 Moliyaviy

9.3.1 Takomillashtirish rejasi – texnik/moliyaviy ko‘makka talab – Qisqa muddatli

Moliyalashtirish statistika dasturi doirasida amalga oshirilgan.

9.3.2 Takomillashtirish rejasi - texnik/moliyaviy ko‘makka talab – O‘rta muddatli

O‘rta muddatli rejalarni amalga oshirish uchun xalqaro tavsiyalarini va eng yaxshi amaliyotlarni o‘rganishda texnik yordam zarur.

Aloqa bog'lash uchun shaxs (shaxslar):

F.I.O.:	Yuldoshev Zoyir Toshkanovich
Lavozim:	Boshqarma boshlig'i
Bo'linma:	Demografiya va mehnat statistikasi boshqarmasi
Idora:	O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi
Manzil:	Mustaqillik 63
Shahar/region:	Toshkent shahri
Mamlakat:	O'zbekiston Respublikasi
Pochta indeksi:	100170
Telefon: mamlakat kodi/shahar kodi/raqam	998 71 2028065
Faks: mamlakat kodi/shahar kodi/raqam	998 71 2028153
Elektron manzil:	z.yuldoshev@stat.uz